

Műhelyvallomás

BORBÁS DORKA: COVID-EMLÉKMŰ

Alapvetően feladatmegoldó designer vagyok, az Iparművészeti Főiskolán – a Moholy-Nagy Művészeti Egyetem elődjén – 1990-ben diplomáztam szilikáattervezőként. Alkalmazott művészettel foglalkozom, így többnyire konkrét megrendelésekre dolgozom. Eleinte főleg építészeti üvegeket készítettem: felülvilágítók, térelválasztók, egyedi tükrök tervezésével, kivitelezésével bíztak meg. Később, a mai minimálépítészet miatt, ezek a munkák megfogyatkoztak. Egyedi és exkluzív üvegdíjak alkotásával kezdtem el foglalkozni, ami egy roppant változatos, izgalmas szakmai világot tárt fel előttem, és a végeláthatatlan kísérletezés lehetőségét biztosítja számomra mind a mai napig. Ezek a trófeák ugyanakkor modellként, makettként is szolgálhatnak a későbbi nagy méretű köztéri szobraimhoz.

A vakmerő kísérletezés egész pályámon elkísér. Soha nem a kitaposott utat járom, és ezért természetesen

kudarcok is érnek. De a kudarcoknál sokkal több az, amit kapok és tanulok egy-egy szakmai kihívás során. Számptalan technikát, üveg- és társanyagot, klasszikus alapokon nyugvó és modern stílust próbáltam már ki. Mindig boldogan kooperálok más szakmák mestereivel is.

A konkrét megbízásokon túl olykor elhatalmasodik rajtam egy nyugtalan belső késztetés, hogy újat és olyan művet alkossak, melyre nem érkezett felkérés. Melynek én vagyok az origója, ahol nem kell alkalmazkodnom. Lehet ez egy kiállítási tárgy is, de egyre inkább a nagyobb méretű, köztéri szobrok irányába fordulok.

Művészcsaládból származom. Édesapámnak, Borbás Tibornak számos köztéri szobra áll itthon és külföldön. Öcsémnek, Borbás Mártonnak is több tucat. Mindketten klasszikusan figurális bronz- és kőszobrászok. Jőmagam – üvegesként – teljesen más oldalról közelítem meg a dolgokat. Ugyanakkor a nagy méretben való gondolkodás,

BORBÁS Dorka: Covid-epidemi. Köztéri üvegszobor a Pécsi Tudományegyetem új campusán
 Dorka BORBÁS: Covid Monument. Public glass sculpture on the new campus of University of Pécs
 2021–2022, kézi laminálású egyedi síküveg, rozsdamentes acél, magasság: 160 cm
 Fotó: Lukács Liza

a térszervezés, egy közterület katalizálása, az interakció kiprovokálása ugyanúgy célom nekem is.

Az üveg egy ősi, évezredek óta velünk élő, sokoldalú és gyönyörű alapanyag. A 21. század egyik legsikeresebb matériája, hiszen az űr- és orvostudomány mellett, az építészet, az informatika is kiemelkedően megbecsüli. Köztéri alkotásként a sérülékenysége és az időjárásbiztonság miatt társanyagokkal kell kiegészíteni, olyanokkal, mint a beton és a kő vagy a különböző felületi minőségű acélötvözetek – hasonlóan, mint az építészetben. Eddig hét köztéri üvegszobrom áll a megbízóknak, illetve a pályázatoknak köszönhetően.

A Covid-emlékmű részlete | Detail of the Covid Monument
Fotó: Lukácsi Liza

Legutóbbi alkotásom a Covid- emlékmű, mely ez év tavaszán, a Pécsi Tudományegyetem új campusán kapott helyet. Megalkotásakor a sokkoló, az eddigi magabiztos hétköznapijainkat zsigeri félelemmel megtöltő világjárvány inspirált. Üvegszobrom nem a dráma, nem a gyász, hanem a járvány elleni védekezés emlékműve. Egyfajta mementó. Az ellenállás, a túlélés szimbóluma. Tisztelgés azok előtt, akiknek köszönetet kell mondanunk azért, hogy életünk visszatérhetett a normális keretei közé. A szobron olvasható szöveg is erre utal: „Hálául az egészségügynek és a tudománynak”.

A szobor egy sci-fi-szerű, futurisztikus alkotás. Készítéskor arra törekedtem, hogy a mű egyszerre tükrözze a rideg technicitást és a tudomány tisztaságát, egyértelműségét, valamint a vírus, a járvány idegenségét, felfoghatatlanságát.

Tizenkét ötszög és húsz háromszög adja ki a gömbhöz hasonló formát, az ikozidodekaédert. Az üvegfelületek laminált, azaz többrétegű üvegből készültek, a vírus tűskéit imitáló csápok és a talapzat rozsdamentes acélból. Az üveglapokban, a rétegek között különböző méretű és színjátzó körök, korongok vannak. Ezekkel tettem „organikusabbá” ezt a nagyon ipari formát. Valóban azt a hatást kelti a szobor, mintha egyszerre élő volna, meg

nem is. Sem kő, sem fém nem tudná így visszaadni, sejtetni ezt a buborékszerű, kiismerhetetlen alakot.

A Covid-emlékmű szürkületben | The Covid Monument at dusk
Fotó: Lukácsi Liza

A Covid-emlékmű az esti fényben is nagyon különleges látványt nyújt. Fehér kavicsra vetett árnyéka színes és érdekes alakzat. Büszkeséggel tölt el, hogy művem a nemzetközileg is híres virológiai intézet közelébe kerülhetett, a Pécsi Tudományegyetem orvosi karának vadonatúj épülete és a felújított kórház közti frissen tervezett, designelemekkel kiegészített parkba. Biztos vagyok benne, hogy kulturált környezetben egy különleges objektumra majd vigyáznak az emberek.

A kivilágított Covid-emlékmű | The Covid Monument lit up
Fotó: Lukácsi Liza

Idén van az ENSZ által meghirdetett Üveg Nemzetközi Éve. Számptalan hazai és nemzetközi üvegművész kolléga csillogtatta meg alkotásait ezen alkalomból, felhívva a figyelmet e fantasztikusan sokarcú alapanyagra. Titkon bízom abban, hogy az ünnep alkalmából három dédelgetett üvegszobrom valamelyikét még az idén én is felállíthatom.

A művész vallomása

Borbás Dorka a művészi munkásságáért 2021-ben Ferenczy Noémi-díjban részesült. (A szerk.)